25-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1942
МАРТ
4
ЮНКУН
53(6078) №

Чăваш Коммуни

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Государство умĕнчи обязательствăсене вăхăтра пурнăçласа пырар

1942 çулăн пĕрремĕш кварталĕ вĕçленсе пырать. Партипе совет организацисен, хатĕрлев организацисен, колхозсен, финанс работникĕсен государство умĕнчи обязательствăсем мĕнле пурнăçланса пынине тишкерсе тухмалла. Çĕршывра нимĕç оккупанчĕсене хирĕç хаяр çапăçусем пынă вăхăтра государствăна ялхуçалăх продукчĕсем тăратас плана кашни пилĕккунлăхра, кашни уйăхра, кварталра кирлĕ пек пурнăçласа пырасси пирĕн чи хисеплĕ обязанность пулса тăрать, вăл ĕçе кая хăвармасăр, вăхăтра туса пымалла.

Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар Флочĕ 24 çул тултарнă уява пĕтĕм совет халăхĕ патриотизмла пысăк çĕкленӳпе, хăйсен ĕçне нумай лайăхлатнипе, Хĕрлĕ Çара пулăшассине вăйлатнипе паллă турĕ. Вăл кун çĕршыв Оборона Халăх Комиссарĕн Сталин юлташăн приказне итлерĕ. Çулпуçăн приказĕнче—совет халăхĕн вăйĕ, пирĕн çарăн вăй-хăвачĕ ӳссе пыни, çĕнтерӳ тăвас шухăш-кăмăл вăйлăн çирĕпленсе пыни курăнать. Çулпуçăн приказĕ отечественнăй аслă вăрçăн тĕллевне, тăшмана тĕпĕ-йĕрĕпех пĕтерсе тăкса çĕнтерӳ тăвас çулсене уççăн кăтартса пачĕ.

«Анчах та халĕ тунă ăнăçусемпе лăпланса ларни, нимĕç войскисене пĕтерсе тăкнă тесе шутлани каçарма çук йăнăш пулнă пулĕччĕ... малашне татах та нумай йывăрлăхсем пуррине манма юрамасть. Тăшман поражени тӳсет, анчах та ăна аркатса тăкман-ха,—унтан та ытларах,—ăна пĕтерсе тăкман-ха. Тăшман вăйлă-ха. Ăнăçусем тăвас тесе, вăл юлашки вăйĕсене пухĕ. Вăл мĕн чухлĕ ытларах поражени тӳсĕ, çавăн чухлĕ тискерленсе пырĕ. Çавăнпа та пирĕн çĕршывра фронта пулăшма резервсем хатĕрлессине пĕр минутăлăха та вăйсăрлатмалла мар. Пирĕн промышленноçăн, уйрăмах çар промышленноçĕн, икĕ хут ытларах вăй хурса ĕçлемелле. Фронт танксем, самолетсем, орудисем, минометсем, пулеметсем, винтовкăсем, автоматсем, боеприпассем кунран кун ытларах та ытларах илсе тăмалла тăвас пулать» (Сталин).

Сталин юлташăн çак сăмахĕсем пире паянхи кун нумай хут лайăхрах ĕçлеме чĕнеççĕ, пĕтĕм вăя фронта, çĕршыва пулăшасси çине хурса, вăл пулăшăва куллен вăйлатса пыма хушаççĕ. Тăшмана çапса çĕмĕрес ĕçре эпир хамăрăн государство умĕнчи обязательствăсене вăхăтра пурнăçласа пыни питĕ те пысăк вырăн йышăнса тăрать. Государствăна ялхуçалăх продукчĕсем тăратас ĕç халĕ—оборона ĕçĕ пулса тăрать.

Çак ответлă ĕçе пурнăçлас енĕпе пирĕн республикăри нумайĕш районсем тивĕçлипех кĕрешеççĕ. Государствăна тырпул тăратас енĕпе 1941 çулти плана 16 район ăнăçлăн пурнăçларĕç. Ку енĕпе уйрăмах Улатăр, Элĕк, Вăрнар, Йĕпреç тата ытти районсем малта пыраççĕ. Элĕк районĕнчи ĕççыннисем государствăна çĕрулми тăратас плана пуринчен малтан тултарчĕç. Куславкка районĕнчи колхозсем государствăна пахча-çимĕç тăратас обязательствăна срокчен пурнăçа кĕртрĕç. Çĕмĕрле, Елчĕк районĕсем техникăллă культурăсем тăратас плансене ăнăçлăн пурнăçларĕç, Вăрнар районĕ йĕтĕн вăрри поставкине парса татрĕ.

Государствăна аш-какай тăратас обязательствăн 1942 çулти пĕрремĕш кварталăн планне Куванкино, Пăрачкав, Тăвай районĕсем лайăх пурнăçласа пыраççĕ. Анчах обязательствăсене тултарас ĕçре юлса пыракансем те чылай. Халĕ, çĕршыв ирĕклĕхĕшĕн хаяр çапăçусем пынă вăхăтра, хамăрăн государствăна вăхăтра тырпул, аш-какай, сĕт-çу, чĕртавар парса тăрассине вăхăтран вăхăта мар, куллен пурнăçласа пымалла. Обязательствăсене вăхăтра пурнăçласа пыманни, çак ĕçре кая юлса пыни вăл—киревсĕр ĕç, вăл фронтпа тыла хавшатать. Çакна хăшпĕр районсенчи руководительсемпе ответлă работниксем тивĕçлипех ăнланса илмен-ха. Çапла, государствăна аш-какай тăратассин 1942 çулти пĕрремĕш кварталти планне Шупашкар, Красноармейски, Сĕнтĕр районĕсем начар тултарса пыраççĕ. Чкаловски, Шăмăршă, Етĕрне районĕсем иртнĕ çул парса татман парăмсене пĕр килограмм та пухман.

Январĕн 3-мĕшĕнче Чăваш АССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Обкомĕ аш-какай поставки шучĕпе памалли выльăхсене уйрăммăн тăрантарса самăртма хупса ятарласа постановлени йышăнчĕç. Анчах Красноармейски районра çак постановление колхозсенче сӳтсе явман. Районполнаркомзаг Егоров юлташ вăл постановление уйăх çурă хушши хăй патĕнче тытса усранă. Ăна пурнăçлас тĕлĕшпе нимĕн те туман. Çапла бюрократла ĕçленине пула Красноармейски, Шупашкар районĕсем государствăна аш-какай тăратас плана питех те çителĕксĕр пурнăçласа пыраççĕ.

Государство умĕнчи обязательствăсене вăхăтра пурнăçласа тăрас ĕçе йĕркелес тĕлĕшпе ВКП(б) Обкомĕн бюровĕ районсене пилĕккунлăх плансем парса тăмалла турĕ. Вăл пилĕккунлăх плансем государство умĕнчи обязательствăсене пурнăçлас ĕçĕн хăйне евĕр графикĕсем пулса тăраççĕ. Кашни районрах пилĕккунлăх плансем тăрăх государствăна тырпул, аш-какай, сĕт-çу тата ыттине те вăхăтра парса тăмалла.

Малтанхи пилĕккунлăх плансене Советски, Пăрачкав, Калинински районсем ытлашшипех тултарчĕç. Çак пилĕккунлăх плансене Ишлей, Çĕрпӳ, Çĕмĕрле районĕсем начар пурнăçларĕç. Çакă вăл обязательствăсене татас ĕçре ку районсенчи работниксем оперативно ĕçлеменнине кăтартса парать.

Фабрикăсемпе заводсем çак вăхăтра хăйсен ĕçне вăрçă вăхăтĕнчи графиксем тăрăх туса пыраççĕ. Рабочисем, стахановецсемпе стахановкăсем ĕç нормине 200—300-шер процент тултарса ĕçлеççĕ, вĕсем фронта ытларах хĕçпăшал, боеприпассем туса парассишĕн ывăнма пĕлмесĕр тăрăшаççĕ. Пирĕн колхозсен, колхозниксен, единоличниксен государство умĕнчи обязательствăсене парса татассишĕн куллен тăрăшмалла. Вăл ĕçе çулталăк вĕçне хăвармалла мар, пилĕккунлăх плансене тĕтăшах пурнăçласа пымалла.

Совнаркомпа ВКП(б) Обкомĕ январĕн 3-мĕшĕнче йышăннă постановление кашни колхоз руководителĕ патне çитермелле, обязательствăсене вăхăтра пурнăçласа пыма массăна мобилизацилемелле. Колхозниксемпе колхозницăсем ушкăнăн-ушкăнăн пĕрлешсе государствăна аш-какай парассине организацилемелле.

Кăçал пирĕн республикăри колхозсен, колхозниксен, единоличниксен умĕнче государствăна сурăх сĕтĕнчен брынза-чăкăт туса парас задача тăрать. Ку ĕç пирĕн колхозсемшĕн çĕнĕ ĕç. Апла пулин те, ăна пирĕн чыслăн пурнăçламалла. Брынза-чăкăт поставкисене сентябрĕн 1-мĕшĕ тĕлне пĕтĕмпех парса татмалла.

Тăшмана пуçĕпех çапса çĕмĕрме, Хĕрлĕ Çара, çĕршыва вăйлăнрах пулăшас, государствăна ялхуçалăх продукчĕсем вăхăтра тата ытларах парса тăрар!

Социализмла пулăшу

КАНАШ. (Хамăр корр.). Хусан чугунçулĕн Канаш узелĕнчи железнодорожникĕсемпе Канаш районĕнчи колхозниксем социализмла пулăшу договорĕ турĕç. Ун тăрăх колхозниксем чугунçул линисене юртан тасатса тăма, депори рабочисем колхозсен ялхуçалăх машинисене юсаса пама пулнă. Халĕ çав договора колхозниксем те, железнодорожниксем те хастарлăн пурнăçласа пыраççĕ.

Февралĕн 15-мĕшĕнче çĕршер колхозниксем, комсомолецсемпе çамрăксем Пĕтĕм Союзри 4-мĕш воскресникне тухса, чугунçул линисем çинчи юра тасатрĕç. Унсăр пуçне куллен вуншар колхозниксем станцăра таварсем пушатнă тата тиенĕ çĕрте ĕçлеççĕ.

Депори тимĕрçĕсем, слесарьсемпе токарьсем хĕрсех колхозсен ялхуçалăх машинисене юсаççĕ. Нумаях пулмасть техник-нормировщик Миронов юлташ ертсе пыракан бригада Асхвари «Хĕрлĕ хĕм» колхоза 30 плуг юсаса пачĕ. Юсав пахалăхĕ калама çук лайăх. Плугсене юсас ĕçре уйрăмăнах тимĕрçĕ Федоров, токарь Гунчак тата чугунçул училищин практикантчĕ Шурдов юлташсем тăрăшса ĕçлерĕç.

Вагонсем юсакан завод та çуракине хатĕрленес ĕçре колхозсене пысăк пулăшу парать. Заводри подсобнăй хуçалăх директорĕ колхозсен ялхуçалăх машинисене юсас тĕлĕшпе уйрăм бригада организациленĕ. Ăна заводри паллă тимĕрçĕ Живаев юлташ ертсе пырать. Юлашки вăхăтра бригада Чакăçри «Комсомолец» колхозăнне 18 плуг, Сухайкасси ялсоветĕнчи «Хунав» колхозăнне 8 плуг юсарĕ. Халĕ «Красный Октябрь», «Искра», «Красный Путиловец» тата ытти колхозсен ялхуçалăх машинисене юсать.

КОЛХОЗА КĔРЕÇÇĔ

ОКТЯБРЬСКОЕ. Килейкассинчи «Буденный» колхозра агитациллĕ-массăллă ĕçе пысăк пахалăхпа туса пыраççĕ. Сталин юлташ ноябрĕн 6-мĕшĕнче Мус-[illegible] тунă чаплă доклада ăнлантарса [illegible] Молотов юлташăн нотине сӳтсе-явнă хыççăн колхоза 2 хуçалăх хутшăнчĕ. Çавăн пекех Чечейкассинчи «Анинн» колхоза та пĕр хуçалăх хутшăнчĕ. Колхоза кĕнĕ юлташсем лайăх, тăрăшса ĕçлеççĕ.

В. ГРИГОРЬЕВ.

Совет Информаци Бюровĕнчен

Мартăн 2-мĕшĕнчи каçхи пĕлтерӳ

Мартăн 2-мĕшĕнче пирĕн войскăсем, малалла наступлени туса пырса, фронтăн хăшпĕр участокĕсенче халăх пурăнакан темиçе пункта йышăнса илнĕ.

Мартăн 1-мĕшĕнче сывлăшри çапăçусенче противникăнне 10 самолет персе ӳкернĕ тата аэродромсенче 67 самолет пĕтерсе тăкнă. Çав кун хушшинче нимĕçсенне пĕтĕмпе 77 самолет пĕтерсе тăкнă. Пирĕн 8 самолет пĕтнĕ.

* * *

Мартăн 1-мĕшĕнче пирĕн авиаци чаçĕсем нимĕçсенне 11 танк, войскăсемпе грузсем турттарса пыракан 375 автомашина, боеприпассем турттарса пыракан 100 лав, 31 оруди, зенитнăй пулеметсен 11 точкине, 11 миномет, 15 пулемет пĕтерсе тăкнă тата сиенленĕ, боеприпассен 6 складне сирпĕнтерсе янă, чугунçул çинчи 3 эшелона çунтарса янă, чугунçул çинчи 50 вагона тата 4 паровоза çĕмĕрсе тăкнă тата сиенленĕ, ангара аркатса тăкнă, противникăн пехотине 5 батальона çити сапаласа янă, пĕр пайне вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Çурçĕр-Хĕвеланăç фронтĕнчи участоксенчен пĕринче кĕрешекен пирĕн войскăсем противника малалла хĕссе пыраççĕ. Пирĕн пĕр гвардейски часть халăх пурăнакан К. пунктне йышăнса илнĕ, противникăн пире хирĕç тăнă гарнизонне пĕтерсе тăкнă, 7 автомашина, 8 пулемет, 100 ещĕк мина тата ытти трофейăсем нумай тытса илнĕ. Тепĕр участокра Хорушин юлташ командир пулса ертсе пыракан йĕлтĕрçĕсен подразделенийĕ противник çине кĕтмен çĕртен пырса тапăннă та нимĕçсен 50 салтакне тата 3 офицерне вĕлерсе пĕтернĕ. Çав çапăçура боец Красиков юлташ уйрăммăнах палăрнă, вăл 8 нимĕçе вĕлернĕ.

* * *

Усачев юлташ ертсе пыракан часть (Калинин фрончĕ) гитлеровецсене пысăк çухатусем тӳстернĕ. Пĕр кун хушшинче кăна противникăн салтакĕсемпе офицерĕсене 600 çынна вĕлернĕ.

* * *

Кăнтăр фронтĕнчи участоксенчен пĕринче кĕрешекен пирĕн чаçсем нимĕçсене халăх пурăнакан 11 пунктран хĕссе кăларнă, нимĕçсен 5 орудине, 3 танкне, 7 минометне, 9 пулеметне тата 2 бронемашинине пĕтерсе тăкнă. Çапăçу хирĕнче противникăн салтакĕсемпе офицерĕсем 220 çын вилсе юлнă. Тепĕр участокра пирĕн часть нимĕçсенне 11 оруди, 11 пулемет тата 3 автомашина тытса илнĕ.

* * *

Кăнтăр фронтĕнче Италин «Макки—200» йышши истребителĕсем çапăçма тытăннă. Вĕсене хирĕç кĕрешме Попов юлташăн авиачаçĕнчи летчиксем тухнă. Пирĕн 4 летчик тăшманăн 5 самолетне хирĕç çапăçăва кĕрсе кайнă. Пирĕн истребительсем Смирновпа Шапиро юлташсем тăшманăн «Макки—200» йышши 2 самолетне персе ӳкернĕ. Лейтенант Цикин Италин 2 машинине персе антарнă.

* * *

Ленинград облаçĕнчи партизансен темиçе отрячĕ пĕрлешсе, Б. тата О. юлташсем ертсе пынипе, çак кунсенче Н. ятлă пысăк пункт çине кĕтмен çĕртен пырса тапăннă. Яла кĕрсе кайса партизансем противникăн огневой точкисемпе блиндажĕсене пĕтерсе тăкнă. Çак операцие лайăх туса ирттернипе пула партизансем гитлеровецсен салтакĕсемпе офицерĕсене 650 çынна вĕлерсе пĕтернĕ. Партизансем боеприпассен пысăк складне, 13 огневой точкăна пĕтерсе тăкнă тата чугунçул кĕперне сирпĕнтерсе янă.

* * *

Харьков облаçĕнчи Изюмски районри Красный шахтер ятлă ялта гитлеровецсем колхозăн хуçалăхне тата колхозниксен личнăй пурлăхĕсене 2.223.880 тенкĕлĕх çаратса, çĕмĕрсе пĕтернĕ тата çунтарса янă. Ялтан тухса кайнă чухне А. Н. Дружовецкая, Е. П. Гниевская, О. И. Петренко тата Т. М. Киценко колхозниксене фашистла ирсĕрсем персе вĕлернĕ.

* * *

Совет Союзĕпе Германи хушшинчи вăрçă фронтĕнче Гитлер çарĕ пораженине тӳсни Германири лару-тăрăва питех те йывăрлатса çитернĕ. Çĕршывра кăмăлсăрлăх тата тарăху ӳссех пырать. Ĕç çакăн патнех çитсе тăнă: аптăраса ӳкнĕ гитлеровецсем «нервсен капиталне перекетлессишĕн» идиотла кампани пуçласа янă. Февралĕн 27-мĕшĕнче Берлинри радио: Германире «çынсем питĕ тарăхса çӳреççĕ», час-часах пĕр-пĕрне кӳрентереççĕ, тесе пĕлтернĕ. «Анчах та çакă вăл,—тесе вĕрентет радио,—çынсем хăйсен тата ытти юлташĕсен нервĕсене пăсни, нервăсен национальнăй капиталне пĕтерсе пыни пулса тăрать. Нервсен национальнăй капиталĕ пирĕншĕн паянхи кун кухньăри тăккаланчăксем, çĕтĕк-çатăксем, кивĕ тимĕр, бутылкăсем пекех питĕ те кирлĕ». Гитлеровецсем, тен, çĕтĕк-çатăксен, бутылкăсемпе кивĕ тимĕрсен юлашкисене пухма пултарĕç. Анчах та нервсем тĕлĕшпе вара çакна çирĕплетсех калама пулать: Хĕрлĕ Çар çĕнĕрен пыра-пыра çапнипе пула гитлеровецсен нервсен юлашки «национальнăй капиталĕ» çывăх вăхăтрах пĕтсе ларĕ. Гитлеровецсем кухньăри тăккаланчăксемпе нервсене перекетлеме чĕнсе калани — Совет Союзĕпе Германи хушшинчи вăрçă 8 уйăх пынă хыççăн фашистла Германири шалти лару-тăру мĕн тери йывăрланса çитнине уççăнах кăтартса парать.

* * *

Пирĕн çĕршыври хуласемпе ялсенчи ĕççыннисем Хĕрлĕ Çар 24 çул тултарнă кун тĕлне боецсемпе командирсем тата политработниксем валли парнесем пухас ĕçе пысăк çĕкленӳпе туса пычĕç. Туллимар даннăйсем тăрăх, çав кун тĕлне фронта 4 миллиона яхăн посылка янă. Посылка ăшне хурса ĕççыннисем Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар Флочĕн боецĕсем валли: колбаса, ветчина, аш-какай, пулă, вĕлче, сало, чăкăт, пыл, çу, консервăсем, махорка, пируссем, типĕтнĕ фруктсем, конфеткăсем, эрехсем, печени, çыхса тунă алшишсемпе чăлхасем, ăшă тăласем, алшăллисем, сăмса тутрисем, бритва приборĕсем, супăнь тата ытти тĕрлĕ япаласем ярса панă.

Мартăн 3-мĕшĕнчи ирхи пĕлтерӳ

Мартăн 3-мĕш ыран тенĕ чух сĕрле пирĕн войскăсем нимĕçсен фашистла войскисене хирĕç активлăн çапăçнă.

* * *

Иртнĕ эрне хушшинче, февралĕн 22-мĕшĕпе 28-мĕш хушшинче, нимĕçсен çарĕн 238 самолет пĕтнĕ. Вĕсенчен сывлăшри çапăçусенче 137 самолет персе антарнă, зенитчиксем 9 самолет персе ӳкернĕ, противникăн аэродромĕсем çинче 92 самолет пĕтерсе тăкнă. Çав вăхăт хушшинче пирĕн 62 самолет пĕтнĕ.

* * *

Хĕвеланăç фронтĕнче кĕрешекен пирĕн пĕр гвардейски чаçри боецсем, тăшман вăйлăн хирĕç тăнине сирсе пăрахса, малалла куçнă, нимĕçсенне 16 оруди, 15 пулемет, 5 миномет, винтовкăсемпе автоматсем 100 яхăн, çар грузĕсем тиенĕ 43 лав, снарядсем тиенĕ 10 прицеп, 10.000 патрон, 500 яхăн снаряд, 2 радиостанци тата 121 лаша тытса илнĕ. Фронтăн тепĕр участокĕнче Бобров юлташ командир пулса ертсе пыракан стрелковăй часть пĕр кун хушшинче нимĕç оккупанчĕсене халăх пурăнакан 3 пунктран çапса кăларнă. Х. ялĕшĕн пынă çапăçура çак чаçри боецсем тăшманăн салтакĕсемпе офицерĕсене 150 çынна пĕтерсе тăкнă.

* * *

Кăнтăр фрончĕн участокĕсенчен пĕринче пирĕн чаçсем халăх пурăнакан 9 пункта йышăнса илнĕ. Çав пунктсенчен противник хирĕç тăмалли çирĕплетнĕ вырăн туса хунă пулнă. Чакнă чухне çапăçу хирĕнче тăшман хăйĕн салтакĕсемпе офицерĕсен 700 виллине, 1 орудине, 3 танкне, 2 минометне тата ытти трофейĕсем пăрахса хăварнă.

* * *

Кĕçĕн лейтенант Курильчук ертсе пынипе красноармеецсен группи халăх пурăнакан Н. пунктшăн пулнă çапăçура противникăн салтакĕсемпе офицерĕсене 100 çынна пĕтерсе тăкнă. Çак çапăçура Курильчук юлташ 17 гитлеровеца вĕлернĕ.

* * *

Çурçĕр-Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче сержант П. Я. Самойлов юлташ тăшмана хирĕç паттăррăн çапăçать. Пирĕн часть наступлени тунă вăхăтра Самойлов юлташ халăх пурăнакан пункта малтан пырса кĕнĕ те гранатăсем ывăтса нимĕçсен 14 автоматчикне вĕлерсе пĕтернĕ. Тепĕр çапăçура Самойлов юлташ 11 нимĕçе вĕлернĕ тата противник миномечĕн расчетне пĕтерсе тăкнă. Гитлеровецсем каялла чакнă чух пирĕн чаçăн тылне хăйсен темиçе автоматчикне тата ручной пулеметне хăварнă. Самойлов юлташ систермесĕр пынă та нимĕçсен пулеметчикне вĕлернĕ. Тытса илнĕ пулеметран персе, вăл нимĕçсен 19 автоматчикне вĕлернĕ.

* * *

Орел облаçĕнчи партизансем противникăн тылĕнче хăюллăн кĕрешеççĕ. Юлашки вăхăтра вĕсем, туллимар даннăйсем тăрăх, нимĕçсен салтакĕсемпе офицерĕсене 475 çынна вĕлерсе пĕтернĕ. Партизансем чугунçул çинчи 4 кĕпере взрыв туса сирпĕнтернĕ, 3 çар эшелонне йăвантарса янă, нимĕçсен вицĕ штабне аркатса тăкнă, боеприпассем тиенĕ 71 грузовой автомашинăна, темиçе танка пĕтерсе тăкнă тата нимĕçсен самолетне вут тивертсе çунтарса янă. Г. юлташ командир пулса ертсе пыракан партизансен отрячĕ О. хулине пырса кĕнĕ те полици управлени çине пырса тапăннă. Полицейскисемпе гестапо агенчĕсене пурне те тенĕ пекех вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Аяларах нимĕçсен 79-мĕш пехотнăй дивизийĕн 226-мĕш полкĕн 1-мĕш ротинчи вилнĕ ефрейторăн Депаслин дневникĕнчен хăшпĕр вырăнсене илсе кăтартатпăр:

«**Августăн 24-мĕш.** Хĕвелтухăç еннелле каятпăр. Пире ăçта илсе кайнине пĕлес килет.

Августăн 26-мĕш. Перемышль. Кунти халăх пире курайманасть. Çак вырăнсем нихăçан та нимĕçсен пулас çук.

Августăн 31-мĕш. Мур илесшĕ—пирĕн поезд çине такам граната ывăтрĕ.

Сентябрĕн 1-мĕш. Çапăçу пуçлатпăр. Вырăнти çынсен ушкăнне тĕп пултăмăр та вĕсене персе вĕлертĕмĕр.

Сентябрĕн 10-мĕш. 9 сехетре приказ пачĕç:—кашни салтакăн харпăрхăйне валли хăйĕн апат-çимĕç тупмалла. Карчăк çилешнине пăхмасăрах унăн пĕртен пĕр сыснине пусрăмăр.

Сентябрĕн 16-мĕш. Çири тумтире хывманни эрне çитет. Çан-çурăм шăнтать.

Сентябрĕн 21-мĕш. 8 сехет те 45 минутăра пирĕн батальон наступление каять. Ухмаха ерсе каймалла истори. Вырăссем çурса кайсах пирĕн çине тупăсенчен переççĕ. Вырăссем пирĕн атакăсене пурне те сирсе пăрахрĕç. Батальон питĕ пысăк çухатусем тӳсрĕ.

Сентябрĕн 27-мĕш. Партизансем 208-мĕш пехотнăй полкран 20 салтака вĕлернĕ.

Сентябрĕн 28-мĕш. Тыткăна илнĕ комиссара персе вĕлертĕмĕр.

Сентябрĕн 29-мĕш. Карл Р. хăйне хăй суранланă. Ăна çар судне параççĕ пулмалла.

Октябрĕн 1-мĕш. Çул çинче виçĕ вырăса тытрăмăр. Шăтăк чаврăмăр та вĕсене персе пăрахрăмăр.

Октябрĕн 3-мĕш. Виçĕмкун вăйлă та татăклă çапăçу пуçланчĕ. Фюрер пуçхăшĕпе, тепĕр темиçе эрнерен вăрçă эпир çĕнтернипе пĕтет.

Декабрĕн 29-мĕш. Тревога. Вырăссем тапăнаççĕ. Сылтăм еннелле чакатпăр. Вырăссем пирĕн çине пулеметсемпе автоматсенчен переççĕ. Высота çинчен таратпăр. Пĕрремĕш номер пĕтрĕ. Ганс та вилнĕ.

Январĕн 1-мĕш. Каялла çавăрăнса пăхатăп. Иртнĕ çул кĕтменлĕхсем нумай илсе килчĕ. Çак çул мăншăн питĕ пысăк çухатусен çулĕ пулчĕ. Альберт вилнĕ. Вăрçă хыççăн хăрушă шухăшсем пуçланаççĕ.

Январĕн 5-мĕш. Çĕрле эпир ватă карчăка пӳртрен хăваласа кăлартăмăр. Вăл шăнса вилчĕ пулĕ».

* * *

Нимĕçсен фашистла мерзавецĕсем Харьков облаçĕнчи Печенежски районри Живтнево ялне вут тивертсе çунтарса янă. Колхозниксен выльăх-чĕрлĕхĕсемпе тырпулли тата пĕтĕм япалисем вутра çунса кайнă. Гитлеровецсем чылай çуртсем çине гранатăсем ывăтнă. Взрыв пулнипе: Г. Е. Балабай, Г. Я. Данильченко, Костя тата Мария Сединсем, А. И. Гелăпа унăн Василий тата Мария ятлă ачисем, А. А. Ковтунова, А. О. Маринич, М. С. Кривочук вилнĕ. Нумай колхозниксем йывăр аманнă.

Ездовой Котовăн паттăр ĕçĕ

КĂНТĂР-ХĔВЕЛАНĂÇ ФРОНЧĔ, февралĕн 28-мĕш. **(ТАСС спецкорĕ).** Ездовой Котов аманнă пилĕк красноармееца медицина пунктне турттарса кайма çула тухнă. Вăл аманнă боецсене, пир одиялсемпе лайăх чăркаса, хăвăртрах пункта илсе çитерме тăрăшнă.

Медицина пунктне çитме 9 километр каймалла пулнă. Вăл пĕр километр та кайман, противник çула орудисемпе минометсенчен пеме пуçланă. Çурăлса кайнă мина лашана вĕлернĕ. Минăсемпе снарядсем унта та кунта çурăла-çурăла кайнă. Кашни самантрах снаряд е мина пырса ӳксе Котов юлташа та, аманнă боецсене те вĕлерме пултарнă. Мĕн тумалла-ха? Котов ытлашши шутласа тăман. Вăл çунана хăй кӳлĕннĕ те, снарядсемпе минăсем ӳкекен вырăнсенчен пăрăна-пăрăна иртсе, аманнă боецсене медицина пунктне илсе çитернĕ.

Г. КОТЕЛЬМАН.

Сталин юлташăн приказĕ çине ответлесе

КОМСОМОЛЬСКОЕ. **(Телефонпа.).** Февралĕн 27-мĕшĕнче МТС-ра ĕçлекенсен митингĕ пулса иртрĕ. Митинга 60 çын пухăннă. Агроном Перлов юлташ Оборона Халăх Комиссарĕн Сталин юлташăн приказне вуласа пачĕ. Приказа итленĕ хыççăн тухса калакансем чылай пулчĕç. Вĕсем пурте хăйсен сăмахĕнче çак приказ Хĕрлĕ Çар боецĕсене, партизансемпе партизанкăсене çеç мар, тылри ĕççыннисене те тивни çинчен, çитĕнӳсемпе лăпланса лармасăр фронта куллен пулăшса пыма кирли çинчен каларĕç.

МТС-ра ĕçлекенсем мартăн 15-мĕш тĕлне тракторсене, мартăн 20-мĕш тĕлне ытти ялхуçалăх машинисене пĕтĕмпех юсаса пĕтерме обязательство илчĕç. Тракторист Асенков бригади тракторсене юсаса пĕтернĕ. Ремонт ĕçĕнче халь çеç курсран вĕренсе тухнă токарь Наумова тăрăшса ĕçлет. Вăл ĕç нормине кулленех 120—130 процент таран тултарать. Слесарь Савин юлташ сменăри нормăна 150—160 процент тултарса пырать.

В. ВИКТОРОВ.

Ĕç тухăçлăхне ӳстерчĕç

ÇĔМĔРЛЕ. **(Телефонпа).** Йывăç каскалакан комбинатри рабочисемпе работницăсем хушшинче Сталин юлташăн приказне вуласа ăнлантарса пачĕç. Кашни рабочипе работница Сталин юлташ приказĕ çине ответлесе çĕнĕ çитĕнӳ тума тăрăшать. Евлампьев юлташ ертсе пыракан цех февраль уйăхĕн планне срокчен тултарчĕ. Халĕ ку цехри рабочисем 150—200-шер процент тултарса ĕçлеççĕ.

Февралĕн 26-мĕшĕнче комсомолка Мареева юлташ смени пĕр кунри плана 241 процент тултарчĕ. Çав кунах стахановец Шолкова Савинкин юлташсем ĕç нормине 399 процент, Грыжина 300 процент, Афанасьева 272 процент тултарса ĕçлерĕç. Февралĕн 25-мĕшĕнче Стикеева юлташăн смени пĕр кунхи плана 220 процент тултарнă. Уйрăм стахановецсем Шапошников тата ыттисем те ĕç нормине 380-шар процент тултарса ĕçленĕ.

Данилов юлташ ертсе пыракан цех та çак кун пысăк çĕкленӳпе ĕçлерĕ. Сборщица Калинкина, Карпов юлташсем кулленхи нормăна 3—4 хут иртерсе тултарчĕç. Халĕ рабочисемпе работницăсем тунă çитĕнӳсене çирĕплетсе пыраççĕ.

Х. ЛИСИН.

Нихăçанхи пек мар ăнăçлă тырпул туса илме пулатпăр

КАНАШ. Чакаç ялсоветне кĕрекен «Комсомолец» колхоз правленийĕ колхозниксемпе пуху туса ирттерчĕ. Пухура Сталин юлташ приказне вуласа ăнлантарса пачĕç. Приказа итленĕ хыççăн чылай колхозниксем тухса каларĕç. Вĕсем хисеплĕ çулпуçăн приказĕ çине ответлесе государство умĕнчи парăмсене пурне те срокра парса татма, çуракине лайăх хатĕрленме тата фронта пулăшас ĕçе вăйлатсах пыма палăртрĕç. Колхозник С. Иванов юлташ хăйĕн сăмахĕнче çапла каларĕ:

— Аслă çулпуç Сталин юлташ пире çĕнтерӳ çывхарса пыни çинчен калать. «Пĕтĕм совет çĕршывĕ çинче хĕрлĕ ялавсем каллех çĕнтерӳллĕн ялкăшма тытăнас вăхăт инçе мар»—тет вăл. Çак хĕрӳллĕ сăмахсем пире, колхозниксене, тата лайăхрах ĕçлеме çĕнĕ вăй параççĕ. Сталин юлташăн приказĕ çине ответлесе, эпир 1942 çулта нихăçанхи пек мар ăнăçлă тырпул туса илме пулатпăр,—терĕ вăл.

Халĕ колхоз çуракине тимлĕн хатĕрленет. Вăрлăх çителĕклĕ хатĕрленĕ. Уя 1.500 лав тислĕк кăларнă. Çак кунсенче колхоз вăрлăх сортлама тытăнать. Сеялкăсене тата ялхуçалăхĕнче кирлĕ ытти машинăсемпе инструментсене те вăхăтра юсаса пĕтерме тăрăшса ĕçлеççĕ.

Т. И.

Çамрăксен пухăвĕ

КАНАШ. Февралĕн 26-мĕшĕнче Çĕнĕ Ахпӳртри комсомолецсемпе çамрăксен пухăвĕ пулса иртрĕ. Кунта çамрăксем ССР Союзĕн Оборона Халăх Комиссарĕн Сталин юлташăн приказĕпе паллашрĕç; Калинин юлташăн «Йăлтах вăрçă валли, йăлтах çĕнтерӳ тума çĕре» ятлă статьине вуларĕç, учительница Николаева юлташ ялти çамрăксен задачисем çинчен каласа пачĕ.

— Сталин юлташ приказĕ, — терĕç çамрăксем,—пире хальхи вăхăтра ĕçе хăвăрт та тăплĕн, пысăк пахалăхпа туса пыма хушать. Юратнă наркам Сталин юлташ хăйĕн приказĕнче «...пирĕн çĕршывра фронта пулăшма резервсем хатĕрлессине пĕр минутăлăха та вăйсăрлатмалла мар», тенĕ. Çав сăмахсем çине ответлесе, эпир çар ĕçне отлично вĕренме пулатпăр.

Т. ИВАНОВ.

Отечественнăй аслă вăрçă фрончĕсенче

Засадăра

ДЕЙСТВУЮЩИ АРМИ, февралĕн 28-мĕш. **(ТАСС спецкорĕ).** Политрук Василий Поддубный ертсе пыракан совет боецĕсен взвочĕ фашистсен тылне кĕрсе кайнă та çул хĕрринче засада тунă. Часах çак красноармеецсем нимĕçсен ушкăнне, пĕр 200 çынна çити, çывхарса килнине курнă.

Поддубный политрук çапăçăва хатĕрленме хушнă. Сылтăм флангра тата варринче пулеметчиксем вырнаçнă. Нимĕçсем засада тĕлне çитсен, пирĕн боецсем тăвăллăн пеме пуçланă. Фашистсем хăраса ӳкнипе асар-писер паника пуçласа янă. Тăшман çапла çухалса кайнипе усă курса, пирĕн боецсем штыкпа атакăна ыткăннă. Нимĕçсем кимĕпе пăхмасăр тарма тытăннă. Çапăçу хирĕнче фашистсен 36 салтакĕ вилсе юлнă, тата вĕсем миномет, 2 пулемет, 9 автомат пăрăхса хăварнă.

Г. КРЫЛОВ.

Нимĕçсен тыткăна лекнĕ салтакĕсем каласа пани

ÇУРÇĔР-ХĔВЕЛАНĂÇ ФРОНЧĔ, февралĕн 28-мĕш. **(ТАСС спецкорĕ).** Ильмень кӳлли патĕнче тыткăна илнĕ нимĕç салтакĕсен ушкăнĕ пересылочнăй пунктра нимĕçсен тыткăнра пурăнакан салтакĕсем çырнă протеста вуласа тухнă. Çав протеста тыткăнри нимĕç салтакĕсем тыткăна лекнĕ совет воинĕсене нимĕçсем тискер кайăкла тыткаланине хирĕçлесе çырнă. Вуланă хыççăн нимĕçсен тыткăна лекнĕ çак çĕнĕ ушкăнĕ те хăйсен сассине çав протеста çыракансен сасси çумне хушнă. Вара вĕсем çакăн пек çырса панă:

«Фронтăн эпир тăнă участокĕнче те тыткăна лекнĕ совет салтакĕсене Германин хĕçпăшаллă вăйĕсем тискер кайăкла тыткаланни пулнă, пуринчен ытла çак чаçсенче этем йĕркинчен тухса иртĕхсе кайсах асап кăтартаççĕ: СС «Мертвая голова» дивизинче 30-мĕш, 32-мĕш, 123-мĕш тата 290-мĕш пехотнăй дивизисенче. Эпир ун пек хăтланнине хамăр куçпах курнă. Кашни тӳрĕ кăмăллă нимĕç 78-мĕш номерлĕ лагерьти юлташсем çырнă протест çумне хутшăнма тивĕçлĕ, çав тери ирсĕр ĕçсене тĕп тăвасшăн кĕрешме тытăнмалла, çав ылханлă ĕçсем тума илĕртекен системăна пĕтерсе хумашкăн кашни тӳрĕ кăмăллă нимĕç хăйĕн вăйне хума тивĕçлĕ.

Гитлерăн ĕçĕ — усал, айăплă ĕç. Юлташсем, нимĕç салтакĕсем! Ирсĕр гитлеровецсен шайки пирĕн халăх ятне вараларĕ. Çав шайкăна хирĕç кĕрешĕве тухăр, нимĕç халăхĕн ятне тасана кăларасшăн тăрăшăр!»

Чĕнсе калани çине çаксем алă пуснă: старши ефрейтор Карл Гольтшмит, ефрейтор Вейн, Альфонс Завлер, салтак Альвис Шольс, старши ефрейтор Иозеф Виноке тата ыттисем те. Пурĕ 55 çын алă пуснă.

Батальоннăй комиссар
Ю. КОРОЛЬКОВ.

Испанин „Кăвак дивизийĕ“ çинчен чăн сăмах

ДЕЙСТВУЮЩИ АРМИ, февралĕн 27-мĕш. **(ТАСС спецкорĕ).** Испанин «Кăвак дивизийĕнчен» тыткăна лекнĕ салтаксем хăйсен арканса кайнă батальонĕсем, уйрăмах йĕлтĕрçĕсен роти çинчен чăн-чăн картинăна сăнласа параççĕ. Вĕсен йĕлтĕрçĕсен роти 2—3 талăк хушшинче 160 çынран 150 çын çухатнă. Вĕсенчен 70 çынна тăм илсе янă, 50 çынна амантнă, 30 çынна вĕлернĕ. Ыттисем йĕлтĕрĕсене, снаряженине, тумтирĕсене пăрахса хăварса тарнă.

Испани дивизийĕн «мухтавлă» подразделенийĕсенче кашнинчех çухатусем çав тери пысăк. Тыткăна лекнисем каласа панă тăрăх, нумай ротăсенче 20—30-шар çын кăна юлнă, 269-мĕш полкăн 5-мĕш ротинче пĕтĕмпе те 12 салтакпа 2 сержант çеç юлнă.

Пысăк çухатусем тунă пирки, çапăçас кăмăл пĕтнĕ пирки, нимĕçсемпе Испани офицерĕсем хăйсене хăйсем йĕркесĕр тыткаланă пирки Испани салтакĕсем хушшинчи дисциплина пăсăлса кайнă. Ĕçсе ӳсĕрĕлесси, картла вылясси кашни кунхи йăлана кĕнĕ япаласем пулса тăраççĕ.

Юлашки икĕ уйăх хушшинче кашни кунах салтаксене ытларах та ытларах наказани параççĕ, персе пăрахаççĕ. 263-мĕш пехотнăй полкăн 5-мĕш ротинчен тыткăна лекнĕ салтак Эрман Гути каласа панă тăрăх, вĕсен ротинче офицер хĕнемен пĕр салтак та çук. Гутине хăйне Ита Хименес офицер икĕ хутчен хĕненĕ. Наказани панă май час-часах тискеррĕн асаплантараççĕ. Çапла, сăмахран, 263-мĕш полкăн 4-мĕш ротинчи икĕ салтака наказани парса 30 градуслă сивĕ вăхăтра çурма çарамаслантарса хурал тăратнă. Çав полкăнах 6-мĕш ротинчи Прието салтака шинельсĕр хурал тăратнă. Вăл сивĕ çĕрте 10 сехет хушши тăнă та чирленĕ, анчах ăна çапах та стройран кăлармаççĕ.

«Кăвак дивизи» салтакĕсем юлашки вăхăтра позицие пăрахса тараççĕ, хăйсене хăйсем сиенлеççĕ. Симулянтсене, дезертирсене тата хăйсене хăйсем сиенлессине хирĕç темĕнле мерăсем йышăнни те, персе пăрахни те вĕсене хăйсен ĕçне тума чараймасть.

«Кăвак дивизин» салтакĕсем хушшинче, вĕсем пысăк çухатусем тунă пирки, вĕсене фронтран чĕнсе илсе Испание яраççĕ текен хыпар сарăлнă. Испанецсем хăйсене фронтран чĕнсе илес чи юлашки вăхăт çĕнĕ çул пулать тесе шанса тăнă. Анчах çĕнĕ çул вĕсене тата ытларах кӳрентернĕ: Халĕ ĕнтĕ дивизи командирĕ Мунтос Гранде панă приказ тăрăх, салтаксене фронтран тыла чĕнсе илесси çинчен калаçма та чарнă.

Е. КАПЛАНСКИЙ.

◆◆◆◆◆

Наукăсен академийĕн Радий институчĕ 20 çул тултарни

ХУСАН, февралĕн 28-мĕш. (ТАСС). Совет Союзĕнчи Наукăсен академийĕн Радий институчĕ 20 çул тултарчĕ. Çак института çирĕм çул каярах, совет ученăйĕсем малтанхи радий препаратне тупнă вăхăтра уçнă. Радий вăл—чи хаклă элемент. Унăн пĕр грамĕ 40—50 пин доллар тăрать. Хальхи вăхăтра тĕнчери радий запасĕ аран-аран 1 килограмм патнелле çеç çывхарать.

Пирĕн Радий институчĕ хăй ĕçлеме пуçланăранпах радий промышленноçĕпе йĕркеллĕн çыхăнса тăрать. Çак институт лабораторийĕсенче радие заводсенче кристаллатнă вак тĕпренчĕксемпе мĕнле тупмаллине лайăххăн тĕпчесе вĕреннĕ тата радие кристаллатмалли теори тунă. Халĕ ĕнтĕ Институт çак радий тупмалли пысăк та йывăр процесса тĕплĕн йĕркелесе çитернĕ.

Халĕ вилнĕ профессор Мысовский 1925 çултах металран тунă япаласен ăшĕнчи сиенсене радий пайăркипе пĕлмелли май шыраса тупнă. Мысовский профессор шутласа кăларнă дефектоскопий гамми текен приборпа хальхи вăхăтра нумай заводсенче усă кураççĕ. Институт тăрăшнипе Совет Союзĕнче пĕрмаях ĕçлесе тăракан пайăрка кăларакан составсен производствине йĕркелесе çитернĕ.

Радийпе медицинăра та рак текен шыçă чирне тата ытти хăшпĕр чирсене тӳрлетнĕ чух усă кураççĕ. Медицинăра кирлĕ радий фильтрĕсене пурне те Радий институчĕн сотрудникĕсем хатĕрлесе кăларнă. Пирĕн Радий институчĕ тунă научнăй ĕçсем Совет Союзĕнче те, ытти государствăсенче те паллă вырăн йышăнса тăраççĕ.

Отечественнăй вăрçă кунĕсенче радий институчĕ питех те пысăк çитĕнӳсем тума пулăшакан практикăллă задачăсене пурнăçлас тĕлĕшпе пикенсе ĕçлет.

ĔÇÇЫННИСЕМ ТАНКСЕН КОЛОННИНЕ ТĂВАÇÇĔ

Н-скн облаçри ĕççыннисем танксен колоннине тумашкăн 2.200.000 тенкĕ ытла укçа пухнă. Вĕсем танксене танк тăвакан заводсене заказ парса мар, хăйсен вăйĕпех тума йышăннă.

Çак ĕçе оборона предприятийĕсенчен пĕри хăй çине илнĕ. Ку предприятире ĕлĕк станоксем юсанă пулнă. Заводра ĕçлекен рабочисемпе инженерсем, питĕ пысăк йывăрлăхсене çĕнтерсе, темĕн те пĕр шухăшласа кăларнă, творчествăллă пуçарулăхпа ĕçленĕ.

Танксене пухма пуçланă хыççăн 10 кун иртсен икĕ танка туса пĕтернĕ. Танксене тăвакансем питĕ йывăр, уйрăм условисенче туса кăларнă машинăсемшĕн тивĕçлипех мухтанма пултараççĕ. Машинăсене сăнаса пăхни вĕсем лайăх пахалăхлине кăтартса панă.

Хăюллă операци

Н-ски госпитале йывăр аманнă Белинский боеца илсе пынă. Пуля унăн вар-хырăмне пырса кĕрсе диафрагмăна çурса тухнă. Хырăмлăхпа тачка пыршăн пĕр пайĕ диафрагмăри çурăк витĕр кăкăр пайне йăтăнса кĕнĕ. Кашни минутăрах хырăмлăхпа тачка пырша юхăнса кайса çĕрĕшĕме пултарнă.

Кун пек чухнехи операцисем питĕ сайра-хутра çеç пулкалаççĕ. Хирургăн хăйĕн ĕçне чĕрепе ӳпке таврашĕнче, юнтымарĕсем питĕ нумай вырăнта тумалла пулнă.

Çак паха операцие профессор Гинзбург тунă. Вăл хырăмлăхпа тачка пырша хăйсен вырăнне вырнаçтарса хурсе диафрагмăна çĕлесе лартнă. Халĕ ĕнтĕ боец сывалса пырать. (ТАСС).

Совет Союзĕ тăрăх

х Горькири чугунçул транспорчĕн институтĕнче вĕренекен студентсем Горький—Разнежье—Горький маршрутпа йĕлтĕрлĕ пысăк похода тухса кайнă. Похода хутшăннисем суднăсене юсакан пунктсене навигацие хатĕрлес тĕлĕшпе пулăшу параççĕ.

х Колыма совхозĕсен теплицисем горняксене çулталăк тăршшĕпех чĕрĕ пахча-çимĕç парса тăраççĕ. Сусман совхозра çимĕç сухан пухса илнĕ те халĕ редис лартаççĕ.

х Чкалов хулинче «Вырăс халăхĕ тăван çĕршывшăн кĕрешни» ятлă выставка уçнă. Выставкăн залĕсенчен пĕринче чкаловецсем отечественнăй аслă вăрçа мĕнле хутшăннине кăтартса панă.

Англия Францин çыранĕ хĕррине парашютсемпе десант антарнă

ЛОНДОН, февралĕн 28-мĕш. (ТАСС). Тинĕс министерстви, çар министерстви тата авиаци министерстви пĕрле кăларнă коммюникере çапла каланă: Англи тинĕс флочĕн, çарĕн тата авиацийĕн пĕрлешнĕ вăйĕсем Францин çурçĕрти çыранĕ хĕрринче сывлăша сăнас ĕçе туса пыракан питех те паха радиостанцие ăнăçлăн атакăланă. Англи бомбардировщикĕсем çыран хĕррине авиаци дивизийĕнчи войскăсене парашютсемпе антарнă. Десант отрячĕ хăйĕн умне лартнă задачăна план тăрăх пурнăçланă. Парашютсемпе антарнă войскăсен операцийĕсене тума юлашкинчен пехота пулăшнă. Парашютистсемпе пехотăна Англие каялла тинĕс-çар флочĕн карапĕсемпе илсе таврăнаççĕ.

Франци çыранне парашютлă рейд туни çинчен тĕплĕн пĕлтерни

ЛОНДОН, мартăн 1-мĕш. (ТАСС). Англире тинĕс министерстви, авиаци министерстви тата çар министерстви пĕрле коммюнике пичетлесе кăларнă. Коммюникере февралĕн 28-мĕшĕнче çĕрле Англин çар вăйĕсем Франци çыранне парашютлă рейд туса тăвăрни çинчен тĕплĕн каласа панă. Ку рейда тăвас ĕçре Англин тинĕс-çар флочĕ, тинçĕрти çарĕ тата авиацийĕ пурте пĕр пекех кирлĕ вырăн йышăнса тăнă. Рейда Германин Брюнвальти (Гавр хулинчен 12 миля çурçĕр еннелле) радиостанцине пĕтерсе тăкас шутпа тунă. Парашютлă десанта палăртса хунă вырăн çывăхне тулли уйăх çутинче антарнă; ăна антарнă чухне противник аялтан вĕçекен самолетсене зенитнăй орудисенчен вăйлăн персе тăнă. Çакăнпа пĕр вăхăтрах Англи истребителĕсем диверси майлă операцисем те тунă.

Çĕр çинчи операцисене малтан йышăннă план тăрăх тунă. Противник вăйлăн хирĕç тăнă. Парашютистсем, Германи войскисем хыттăн тăнине пăхмасăрах, радиостанци аппаратурине пĕтĕмĕшпех çĕмĕрсе тăкма пултарнă тата противника пысăк çухатусем кӳнĕ. Хăйсен заданине пурнăçланă хыççăн Англи войскисем, тыткăна лекнĕ нимĕçсене хăйсемпе пĕрле илсе, тинĕс çыранĕ хĕррине пынă. Ку вăхăтра Англин çыран çывăхнелле пырса тăнă çамăл çар карапĕсем, хăйсем патнелле пыракан парашютистсене хӳтĕлесе, противник çине тупăсенчен персе тăнă.

Германин тинĕс çыранĕ хĕрринчи укрепленийĕсене парашютистсем тылран пырса илнĕ, çав вăхăтрах вăл укрепленисем патне карапсем çинчен аннă тинĕс-çарĕн пехотисем те пырса çитнĕ. Англи войскисем карапсем çине тĕрĕс-тĕкĕлех ларнă. Пур карапсем те, истребительсем те хăйсен базисене таврăннă. Çак пысăках мар, анчах та тĕрлĕрен çар вăйĕсене пĕрлештерсе ăнăçлăн ирттернĕ операцирен самолетсем пурте тĕрĕс-тĕкĕл таврăннă. Рейдра пулнă çар чаçĕсен çухатăвĕ питех те пĕчĕк.

Англипе Германи хушшинчи сывлăшри вăрçă

ЛОНДОН, мартăн 1-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Англин авиаци министерстви кăларнă коммюникере çапла каланă: мартăн 1-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Англин хĕвелтухăç çыранĕсем тĕлне противникăн темиçе самолечĕ вĕçсе çитнĕ, анчах бомбăсем пăрахман. Нимĕçсен пĕр бомбардировщикне персе антарнă.

Грецири лару-тăру

ЛОНДОН, мартăн 1-мĕш. (ТАСС). «Ньюс кроникл» хаçатра Стамбулран илнĕ корреспонденцие пичетлесе кăларнă. Ку корреспонденцие Грецирен Турцие тарса пынă студент каласа панă тăрăх çырнă. Корреспонденци авторĕ çапла çырать: Грецири продовольстви тĕлĕшĕнчи лару-тăру ютçĕршывсенче пĕлнинчен татах та темиçе хут япăхрах. Афинăпа Пирейăри рядовой грек çемьин кунĕ тĕслĕхрен çапла иртет: ирхине ирех çемье килтен тухса каять. Пĕчĕк ачасем итальянецсемпе нимĕçсем апатланакан ресторан умне кăларса лартнă ещĕксенче, апат-çимĕç юлашкисене шыраса, чаваланаççĕ. Хĕрсем саранчапа çĕрнĕ купăста çулçисем шырама каяççĕ. Ашшĕ-амăшĕсем çав вăхăтра мĕнле те пулин ĕç шыраççĕ, мĕншĕн тесен ĕçшĕн кăштах çĕрулмипе пĕр ывăç рис параççĕ.

Выçлăхпа асапа пăхмасăрах Греци халăхĕ захватчиксене отпор парать. Фалеронăра Греци патриочĕсем тăтăшах телеграфпа телефон провочĕсене каса-каса татаççĕ. Çак ĕçшĕн 200 грека ытла персе пăрахнă пулин те, ку ĕçе çапах та тума чарăнмаççĕ.

Англичансем Грецирен тухса каяс умĕн аркатса хăварнă боеприпассен заводне нимĕçсем халĕ те ĕçе яраймаççĕ. Çав заводра лартма Германирен илсе килнĕ çĕнĕ машинăсене вырăна илсе çитерсенех сирпĕнтерсе янă. Çакăншăн Грецири 60 рабочи хăйсен пуçĕсене хунă. Çавнашкалах тата грексем нимĕçсен боеприпассем тиенĕ темиçе пароходне путарнă.

Лондонра пурăнакан грексем пĕлтернĕ тăрăх, Крит утравĕ çинче партизанла вăрçă халĕ те чарăнман. Партизансем çумне кашни кунах çĕнĕ боецсем хутшăнаççĕ. Партизанла вăрçа çавнашкалах тата Англи доминионĕсен салтакĕсем те хутшăнаççĕ. Крит утравĕ çинче çĕршер çынсене арестлени утраври халăхăн паттăрлăхне хуçайман. Кунти халăх анлă восстани организацилеме юрăхлă вăхăта çеç кĕтсе тăрать.

Югославири партизансен ĕçĕсем

НЬЮ-ИОРК, февралĕн 28-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Белградран 150 километр çурçĕр-хĕвеланăçнелле Югослави партизанĕсемпе оккупантсен войскисем хушшинче вăйлă çапăçусем пыраççĕ. Югославин кунти çыннисем çав çапăçусем çуркуннепе партизансем вăйлă наступлени пуçласа яма хатĕрленнине пĕлтерни пулать, тесе калаççĕ. Корреспондент каланă тăрăх, Павелич маршалĕ Кватерник нумаях та пулмасть Павелич войскисен майорне Милешнича тата Надворник капитана арестленĕ. Вĕсене партизансемпе çыхăну тытнă тесе айăплаççĕ.

ФРАНЦИРЕ ГЕРМАНИЕ ХИРĔÇЛЕ ЛИСТОВКĂСЕМ САРАÇÇĔ

СТОКГОЛЬМ, мартăн 2-мĕш. (ТАСС). Нимĕçсен «Брюсселер цейтунг» хаçачĕ Франципе Бельгире Германие хирĕçле листовкăсем сарнишĕн шикленсе çырать. Хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Монпельере «усал шухăшлă» 4 агитатора арестленĕ. Вĕсен çумĕнче Германи влаçĕсене хирĕçле çырнă листовкăсем нумай тупнă. Çав хаçат пĕлтернĕ тăрăхах, Гавр хулинче Германи влаçĕсене хирĕçле агитаци тунăшăн тата Германи салтакĕсемпе офицерĕсем çине тапăнма организациленĕшĕн Ришар Сипара персе пăрахнă.

«Гамбургер фрейденблат» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Ницца хулинче нумаях та пулмасть де-Голль майлисен вăрттăн организацине тупса палăртнă. Ку организаци листовкăсем сарнă тата çамрăксене хăйсен çар организацине мобилизациленĕ. Çав организацин 20 членне, çав шутрах икĕ хĕрарăма, тытса Марсельри çар судне панă.

Финляндири выçлăх

СТОКГОЛЬМ, февралĕн 28-мĕш. (ТАСС). Финсен влаçĕсем нумаях пулмасть пур хресчен хуçалăхĕсенне те акма хатĕрлесе хунă вăрлăхăн çуррине конфискацилеме йышăннăччĕ. Финсен влаçĕсем февралĕн 26-мĕшĕнче тата пур хресченсене те хăйсем валли çиме хăварнă тыррăн мĕнпур запасне государствăна пама хушнă.

«Финляндире апат-çимĕç тĕлĕшпе ĕçсем çав тери япăхланса çитнĕ. Хулара пурăнакан çынсем темиçе кун хушши ĕнтĕ çăкăр пачах та илмен», тесе çырать «Стокгольм тиднинген» хаçат.

Финсен правительстви «Германия темиçе хутчен те пама пулнă тырпула Германирен илсе килмешкĕн транспортри пысăк йывăрлăхсем чăрмантараççĕ», тесе сăлтав кăларса тăратать. Правительство çавнашкал политика тытса пынипе финсен хаçачĕсем те килĕшменни уççăнах курăнать. «Ууси Суоми» хаçат, нимĕçсен пропагандипе килĕшмесĕр, «тырпула Германирен илсе килес ĕçе чăрмантарса тăракан пăрсем нихăçан та ирĕлсе пĕтмеççĕ пулмалла», тесе тĕртсе илет.

«Хресченсен мĕнпур тыррине конфискацилемелле туни вăл «ырă ĕçех мар» тесе калать, мĕншĕн тесен хресченсенчен çар валли тата ытти мероприятисем валли тырпула вăйпалах илсе тухса кайнă хыççăн вĕсен те запассем питех те сахал тăрса юлнă пулĕ, тесе çырать хаçат. Финляндире выçлăх тăнă май вăрçă пынă вăхăтра шалти фронтра шухăш-кăмăлсем чăтма çук япăхланса кайма пултарассине хаçат пытарса тăмасть.

Литвинов юлташ, фельдмаршал Дилл тата г. Рачинский Нью-Йоркра тухса каланисем

НЬЮ-ЙОРК, февралĕн 27-мĕш. (ТАСС). Нью-Йоркра, ютçĕршыв журналисчĕсен клубĕ организациленĕ апатланура, ССР Союзĕн Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсенчи посолĕ Литвинов юлташ тухса сăмах каланă. Хăйĕн сăмахĕнче вăл гитлерла Германие хирĕç кĕрешекен государствăсен çывăхри задачисем çинчен каласа панă. Совет Союзĕпе Германи хушшинчи вăрçă фрончĕ ирĕклĕхе юратакан халăхсемшĕн пуриншĕн те татăклă вырăн йышăнса тăни çинчен астутарса, Литвинов юлташ гитлеровецсем çуркунне хăйсен пĕтĕм вăйне ССР Союзне хирĕç тăратма шутланине кăтартса панă. «Çавăнпа та эпир çав вăхăт тĕлне хамăр союзниксен пĕтĕм вăйĕсене ĕçе яма кирлĕ тесе шутлатпăр, çак вăхăтра ахаль тăракан пĕр çар та, ахаль тăракан пĕр тинĕс çар флочĕ те тата ахаль тăракан сывлăш-çар флочĕ те пулмалла мар. Çавăн пекех çак вăхăтра вăрçă материалĕсене те чи кирлĕ вырăнсене ямалла», — тенĕ Литвинов юлташ.

Апатланура Англипе Америка штабĕсен пĕрлештернĕ группинчи начальниксен членĕ фельдмаршал Дилл та сăмах каланă. Дилл Хĕрлĕ Çар тунă çĕнтерӳсемпе хăй хавасланни çинчен тата пĕрлешнĕ государствăсем фашистла агрессорсене çĕмĕрсе тăкма пултарассине ĕненни çинчен каланă. Çак апатланурах Польшăн ютçĕршыв ĕçĕсен министрĕн ĕçĕсене тăвакан господин Рачинский те сăмах каланă. Рачинский Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсене тин çеç пырса çитнĕ. Вăл Польшăн премьер-министрĕ г. Сикорский чĕнсе каланине вуласа панă. Сикорский хăйĕн çырăвĕнче Совет Союзĕ тăвакан çĕнтерӳсене ырă сунса, гитлеризма хăвăртрах çĕмĕрсе тăкас пирки Совет Союзне пулăшас ĕçе вăйлатма чĕннĕ.

Сато господина Японин Совет Союзĕнчи посолĕ пулма уйăрнă

ТОКИО, февралĕн 28-мĕш. (ТАСС). Домей Цусин агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Японин чирленипе вырăнтан тухнă Мускаври посолĕ генерал-лейтенант Иосицугу Татекава вырăнне ютçĕршыв ĕçĕсен министерстви Японин ССР Союзĕнчи çĕнĕ посолĕ пулма — ютçĕршыв министерствин советникне господин Настаке Сатона уйăрнă.

Господин Сато 1937 çулта март уйăхĕнчен пуçласа июнь уйăхне çитиччен Хаяси кабинетĕнче ютçĕршыв ĕçĕсен министрĕ пулнă. 1930 çулта вăл Японин Бельгири посолĕ, 1933—1937 çулсенче — Францири посолĕ пулнă. 1940 çулта г. Сато Японин Италири экономика миссийĕн председателĕ пулнă.

Лăпкă океан çинчи вăрçă

АМЕРИКА ПĔЛТЕРĔВĔСЕМ

НЬЮ-ЙОРК, мартăн 2-мĕш. (ТАСС). Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсен çар министерстви кăларнă коммюникере çапла каланă: Батаан çурутравĕ çинче (Филиппин) Америка войскисем юлашки атака вăхăтĕнче йышăнса илнĕ малти позицисене çирĕп тытса тăраççĕ. Противник контратакăсем тумасть, ку ĕнтĕ вăл позиционнăй вăрçă пуçланса кайнине пĕлтерет. Лусон утравĕн çурçĕр пайĕнче Америкăпа Филиппин войскисен тусем çинче кĕрешекен пĕчĕк соединенийĕсем противника çĕнтерсе Абра юханшывĕн айлăмне Сервантесран пуçласа Бангуэда çитиччен йышăнса илнĕ.

Союзниксен авиацийĕ японецсен 17 транспортне тата вĕсен ытти 10 карапне атакăланă. Атака результачĕсем çапла: противникăн пĕр транспорчĕ шыва путнă, çар карапĕсенчен пĕрин çинче пушар тухнă.

АНГЛИ ПĔЛТЕРĔВĔСЕМ

ЛОНДОН, мартăн 2-мĕш. (ТАСС) Англин Рангунри командованийĕ кăларнă коммюникере çапла каланă: Ситтанг юханшывĕ урлă каçнă Англи войскисем хаяр çапăçусем хыççăн çĕнĕрен группăланнă. Англин çар командованийĕ Рангунрах тăрать-ха. Рангунра осаднăй положени тунă. Февралĕн 26-мĕшĕнче тăшман Рангун çине вĕçсе пырса тапăннă чухне японецсенне 22 самолет персе антарнă. Февралĕн 25-мĕшпе 26-мĕшĕнче, икĕ кун хушшинче, японецсенне пурĕ 51 самолет персе антарнă.

ГОЛЛАНДИ ИНДИЙĔН КОМАНДОВАНИЙĔ ПĔЛТЕРНИСЕМ

БАТАВИЯ, мартăн 2-мĕш. (ТАСС). Голланди Индийĕн командованийĕ кăларнă коммюникере çапла каланă: Голланди войскисем Ява утравĕ çине анса юлнă Япони войскисем çине наступлени туса пыраççĕ. Японецсем пысăк çухатусем тӳсеççĕ. Ява тинĕсĕн хĕвелтухăç пайĕнче Япони флотилийĕн лидерне шыва путарнă.

Индрамаджуран куçса пыракан Япони войскисем Себанга йышăннă (Бандунгран 40 миля çурçĕр-хĕвелтухăç еннелле).

ЯПОНИ ПĔЛТЕРĔВĔСЕМ

ТОКИО, мартăн 2-мĕш. (ТАСС). Официальнăй сведенисем тăрăх, Ява утравĕн тĕрлĕ пункчĕсенче анса ларнă Япони войскисем вăрçă операцийĕсем тăваççĕ. Япони авиацийĕ Инди океанĕнче Ява утравĕнчен 500 километр кăнтăр еннерех выртакан Рождество утравĕсем çине малтанхи хут тапăннă.

Киммель адмиралпа Шорт генерала çар судне панă

ЛОНДОН, мартăн 2-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Вашингтонра çакăн çинчен пĕлтернĕ: Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсен Лăпкă океан çинчи флочĕн командующийĕ пулнă Киммель адмирала тата Америкăн Гавай утравĕсем çинчи хĕçпăшаллă вăйĕсен командующийĕ пулнă Шорт генерала çар судне панă.

Ява утравĕшĕн пыракан çапăçусем

ЛОНДОН, мартăн 2-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, ĕнер кунĕпех тинçĕр çинче те, шывра та, сывлăшра та Ява утравĕшĕн хаяр çапăçусем пынă. Японецсем утравăн çурçĕр пайĕ патне хăйсен 40 транспортран тăракан караванне илсе пынă. Ку таранччен илнĕ сведенисем тăрăх, юлашки 24 сехет хушшинче японецсенне 15 транспорт путарнă е вут тивертсе янă. Тата 6 транспорта чылай пысăк сиен кӳнĕ. Çавăн пекех японецсенне десант илсе пынă шлюпкисене нумай пĕтерсе тăкнă.

Хăйсен десанчĕсене антарма японецсем пĕчĕк юханшывсемлĕ пунктсене суйласа илнĕ, ку пунктсем пĕр-пĕринпе çырансем хĕррипе пыракан çулсемпе çыхăнса тăраççĕ. Хăшпĕр секторсенче японецсем утрав территорине чылай шала кĕнĕ. Анчах та союзниксем кунта васкасах подкреплениcем яраççĕ.

Иртнĕ çĕр, японецсем утрав çине пырса кĕнине пĕлсенех, Тьепоири нефть промыслисене пĕтерме тытăннă, ку вырăн Рембанг районĕнче, десант анса ларнă тĕлтен 30 миля аяккарах выртать. Ку нефть промыслисем, голландецсен харпăрлăхĕ пулса тăракаскерсем, Голланди Индийĕнчи нефть кăларакан пысăк вырăнĕ пулнă.

Тинĕсри çапăçу çинчен пĕлтернĕ даннăйсем тăрăх, японецсен пĕр йывăр крейсерне путарнă, иккĕшне чылай пысăк сиенсем кӳнĕ. Японецсен виçĕ эсминецĕ çинче вăйлă пушар тухнă. Союзниксен икĕ крейсерпа пĕр эсминец путнă.

Англин, союзниксен тата нейтральнăй государствăсен суту-илӳ флотĕнчи çухатусем

ЛОНДОН, февралĕн 28-мĕш. (ТАСС). Суднăсем мĕнле ĕçленине шута илсе тăракан Англири палата 1941 çулшăн отчет пичетлесе кăларнă. Отчетран çакă курăнса тăрать: 1941 çулăн юлашки 6 уйăхĕ хушшинче Англин, союзниксен тата нейтральнăй государствăсен суту-илӳ флотĕнчи çухатусем, вăтамран шутласан, кашни уйăха 180-шар пин регистровăй брутто-тоннăна яхăн тивет. Вăрçă пуçланăранпа çав государствăсем хăйсен суту-илӳ флотĕнче мĕн пурĕ 8.300 пин регистровăй брутто-тоннăна яхăн çухатнă. Тата кун çумне суту-илӳ флотĕнчи пулăшакан суднăсен çухатăвĕсене хушсан, суту-илӳ флочĕ пĕтĕмпе 8.600 пин регистровăй брутто-тоннăна яхăн çухату тӳснĕ.

Çав вăхăтрах противникăн суту-илӳ флотĕнчи çухатусем 5—6 миллион регистровăй брутто-тоннăран кая мар.

Ответлă редактор **В. Я. ЯКОВЛЕВ.**

ТРЕБУЮТСЯ НА ПОСТОЯННУЮ РАБОТУ:
плотники, столяры, кузнецы, слесари, каменщики и подсобные рабочие, мужчины и женщины.
Имеется столовая, жильем обеспечиваются.
С предложением обращаться по адресу: пос. Сосновка, г. Чебоксары, отдел кадров.
3—1

СОЮЗУТИЛЮ
срочно требуется
главный бухгалтер.
ОБРАЩАТЬСЯ: гор. Чебоксары, ул. Горького 12, телефон № 0-87

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5 Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редакци секретарĕн—4—26, пропагандăпа парти пурнăç пайĕн — 5—31, ялхуçалăх пайĕ — 3—99, «Ленин çулĕпе» журналăн тата комсомол пурнăç пайĕн — 0—85, издательство конторин — 0—23.

НТ 398. Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления полиграфпромышленности при СНК ЧАССР. Заказ № 260. Ф. 6. 58 64 п: л: